

Tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Käesoleva eelnõuga muudetakse tulumaksuseadust ja muudatuse tulemusena kehtestatakse Eestis tegutsevatele pankadele kõrgem maksukohustus erakorraliselt kasumilt, mis võib tekkida olukorras, järsk intressimäärade tõus kantakse üle laenuvõtjatele, kuid mitte hoiustajatele. Seaduse vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu lihthäälteenamus.

II Seaduse eesmärk ja eelnõu sisu

Intressimäärade järsk tõus tõi kaasa eluasemelaenude kallinemise, mis on oluliselt kahjustanud leibkondade toimetulekut, eriti arvestades seda, et eluasemekulud on kasvanud energiakandjate hinnatõusu tulemusena. Samal ajal nägime Eestis 2023.aastal, et pangad tegutsesid väga kiiresti, et kanda intressitõus üle laenuvõtjate intressidesse, kuid viivitasid pikalt intresside tõstmisega hoiustele. See võimaldas pankadel teenida erakorralist kasumit ilma, et nad oleksid üles näidanud innovaatilist tegutsemist või uut kõrget kvaliteeti ettevõtte juhtimisel.

Eelnõu eesmärk on kehtestada Eestis tegutsevatele krediitiasutustele täiendav tulumaksukohustus, mis motiveeriks neid muutma oma intressipoliitikat ning tooks ka lisatulu riigieelarvesse.

Tulumaksuseaduse § 47 lg 1 kohaselt peavad Eesti residendist krediitiasutus ja mitteresidendist krediitiasutuse Eesti filiaalid maksma iga kvartali kolmanda kuu 10. kuupäevaks Maksu- ja Tolliameti pangakontole tulumaksu avansilise makse 14% eelmises kvartalis teenitud jaotamata kasumilt.

Eelnõuga täiendatakse § 47 lõike 3, mille kohaselt peavad krediitiasutused tasuma lisaks lõikes 1 sätestatud maksele täiendavat makset, mille suurus on 50% krediitiasutuse teenitud netointressitulust (kvartalis teenitud intressitulu ja kantud intressikulu vahe), mis ületab 50% makse tasumise kuupäevale eelnenud kolme kalendriaasta kvartali keskmist netointressitulu.

Eelnõu jõustumine on kavandatud alates 2025. aasta 1. juulist.

III Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi, vähetuntud ega võõrkeelseid termineid.

IV Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

V Seaduse mõjud

Eelnõu seadusena vastuvõtmise tulemusel on pangad rohkem motiveeritud langetama laenude intressimarginaali ning tõstma hoiuste intressimäärasid.

VI Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu toob kaasa riigieelarve tulude suurenemise.

Aastate 2020-2022 keskmine netointressitulu oli 587 miljonit eurot aastas (aastal 2022 summas 660 miljonit, 2021 aastal 620 miljonit, 2020 aastal 480 miljonit). Vastavalt muudatusele oleks kuni 50 protsendine netointressitulu kasv maksust vaba, seda ületav summa maksustatud 50 protsendiga. Seega oleks kuni 880 miljonit netointressitulu ületavad summad maksustatud. Selle aasta esimese kvartali intressitulu kasvas jõudsalt ja netointressitulu oli 281 miljonit eurot. Võib eeldada, et intressid jäävad kõrgeks ja võivad isegi tõusta, mistõttu on aasta lõpuni pigem oodatav selle tulu suurenemine. Esimese kvartali tulemuste põhjal võib oodata kogu pangandussektori netointressituluks aastas 1,124 miljardit. Sellest maksustatav summa oleks 244 miljonit. Aastal 2024 võinuks maksutulu olla terve aasta peale 130-140 miljonit eurot.

Algatab Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon

22.01.2025

Helle-Moonika Helme
Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni esimees

